



vinskih društev FLRJ nehal obstojati. Božo Otorepec je zastopal v odboru uredništvo Kronike; v času odsotnosti ga je pri sejah odbora nadomeščal Jože Šorn. Jože Hainz je skrbel za članske sestanke, zastopal naše društvo pri Ljudski univerzi in bil zanj član uredniškega odbora Istoriskega pregleda, ki je začel izhajati namesto Nastave istorije u srednjoj školi.

V prejšnjih letih je imelo društvo arhivarsko, muzejsko, numizmatično in sekcijo za lokalno zgodovino. Numizmatična sekcija se je v obliki, kakor jo je imela, pokazala za nepotrebno, ko se je organiziral in razvil numizmatični kabinet v Narodnem muzeju. Arhivarska in muzejska sekcija pa sta prenehali obstojati zaradi ustanovitve posebnih društev, ki sta prevzeli njun delokrog. Že leta 1953 je bilo, kot smo poročali v prejšnjem letniku, ustanovljeno Društvo muzealcev in konservatorjev LRS. 27. aprila 1954 pa je bil ustanovni občni zbor Društva arhivskih delavcev LRS. Samo ob sebi je razumljivo, da sodeluje ZDS z obema novima društvoma; njuna predsednika sta tudi člana našega odbora.

Tako so torej v poslovnem obdobju, o katerem poročamo, odpadle tri društvene sekcije. Ostala je sekcija za lokalno zgodovino, ki je bila ustanovljena v letu 1952 in jo vodi arhivar Jože Šorn, na novo pa je bila na odborovi seji 9. junija 1954 ustanovljena sekcija za srednješolski pouk. Organizacija in vodstvo te sekcije sta bili poverjeni direktorju Jožetu Hainzu.

Sekcija za lokalno zgodovino je posvetila glavno skrb izdajanju Kronike in je pri tem nedvomno zelo lepo uspela. Ob občnem zboru junija 1955 je bilo pred nami dvoje prvih letnikov Kronike, vsak v treh zvezkih, prvi (1953) na 216 (brez oglasov) in drugi (1954) na 220 (brez oglasov 192) straneh. Naklada je znašala 1200 izvodov. Naročnikov je bilo junija 1955 približno 840, od tega 240 osnovnih, srednjih in strokovnih šol. Skoraj polovica naročnikov je bilo iz Ljubljane, v Mariboru jih je bilo 35, v Novem mestu 32, Celju 16, Kranju 12 itd. Poleg Kronike je zasnovala sekcija za lokalno zgodovino še posebno »Knjižnico Kronike«, v kateri naj bi izhajale posamezne monografije. Prva, dr. Milka Kosa »Srednjeveška Ljubljana (topografija mesta in okolice)« na 79. straneh in z 20 ilustracijami, je bila ob občnem zboru junija 1955 tik pred izidom.

Sekcija za srednješolski pouk je razvila precejšnjo dejavnost. V zvezi z aktivom srednješolskih profesorjev zgodovine in geografije je pripravila decembra 1954 sestanek z diskusijo o predmetniku za gimnazijo in učnem načrtu za zgodovino. Sprejeto je bilo stališče, da se pouk zgodovine ne more omejevati na zgodovino v tradicionalnem smislu, to je na politično zgodovino s kratkim dodatkom »kulturne« zgodovine, ampak mora zajeti res ves razvoj človeške družbe od začetka do danes, to je, gospodarski razvoj, družbene odnose, glavne značilnosti političnega razvoja, razvoj umetnosti, znanosti in kulture nasploh, prikazati način življenja itd., tako da bo zgodovina v srednji šoli osnovna družbena veda. Komisija, ki jo je vodil Jože Hainz kot načelnik šolske sekcije in ki so jo sestavljali v glavnem člani te sekcije, je potem sestavila začasen učni načrt za višje razrede gimnazij, ki ga je z nekaterimi spremembami sprejel republiški Svet za prosveto in kulturo. Naša šolska sekcija je bila v stikih s šolskimi sekcijami ostalih republik; tako se je marca 1955 vršil v Beogradu sestanek predstavnikov šolskih sekcij vseh republiških društev in obravnaval vprašanja učnih načrtov in učil, razpravljal o Istoriskem pregledu in bližnjem zveznem tečaju za srednješolske profesorje v Oteševu v Makedoniji.

Naše društvo je tudi v tej poslovni dobi sodelovalo z vrsto institucij in ustanov. Naj tu posebej omenimo le akcijo za izdelavo zgodovinskih šolskih zemljevidov, za katero je dal Svet za prosveto in kulturo LRS večjo podporo. Komisija v okviru ZDS je sklenila, da se najprej izdata zemljevid upravnih in narodnostnih meja slovenskega ozemlja v 19. in 20. stoletju ter zemljevid narodnoosvobodilne borbe. V sodelovanju s Centralno ljudsko univerzo v Ljubljani je bil leta 1953/54 organiziran cikel predavanj iz narodne zgodovine.

VIII. letnik Zgodovinskega časopisa za leto 1954, ki je bil pripravljen za tisk marca 1955, do občnega zbora meseca junija še ni izšel, ker se je tisk zavlekel vse do oktobra 1955.

Zgodovinskega časopisa VI/VII je bilo poslanih 56 izvodov v zameno za domače in tuje zgodovinske in sorodne revije. V zamenjavo smo prejeli 20 revij iz Jugoslavije, 6 iz Avstrije, 4 iz Nemčije, 3 iz Poljske in Italije, 2 iz Švice in Anglije, po eno iz Madžarske, Francije, Švedske, Norveške in Združenih držav, skupaj 45.

V poslovnem obdobju 1953/55 je bilo osem članskih sestankov. Sestanek 23. decembra 1953 je proslavil stoletnico rojstva Franca Kosa. 6. januarja 1954 je predaval dr. Jože Kastelic o položaju arheologije v sklopu historičnih ved. 10. februarja 1954 je bila diskusija o prvi knjigi Zgodovine narodov Jugoslavije. 24. marca 1954 je predaval Lojze Ude o zgodovinski problematiki borbe za severne meje po prvi svetovni vojni. 27. aprila 1954 je govoril Franjo Baš o spomenikih materialne kulture in zgodovini. 24. junija 1954 je bil sestanek s poročili o kongresu zgodovinarjev FLRJ v Beogradu ter razgovorom o izkušnjah s članskih sestankov in predavanj na ljudski univerzi. 28. decembra 1954 je bila diskusija o učnih načrtih in predmetniku za gimnazije, 6. aprila 1955 pa diskusija o muzejih z uvodnimi besedami dr. Sergija Vilfana.

V tem poslovnem obdobju se je vršilo od 18.—20. septembra 1953 VIII. zborovanje slovenskih zgodovinarjev v Ptujju, združeno s proslavo šestdesetletnice obstoja Muzejskega društva v Ptujju. O zborovanju smo poročali v lanskem letniku Zgodovinskega časopisa. Od 5.—8. maja 1954 je bil v Beogradu prvi kongres zgodovinarjev FLRJ, ki se ga je udeležilo iz Slovenije 69 zgodovinarjev, med njimi 6 študentov na stroške ZDS. Kongres se je zaključil z ustanovno skupščino Zveze zgodovinskih društev FLRJ, na kateri je bila kot sedež Zveze za prvi dve leti določena Ljubljana, za predsednika pa izvoljen dr. Fran Zwitter.

Število podružnic ZDS je ostalo v tem obdobju isto, namreč 10.

Število članov se je stabiliziralo in celo nekoliko naraslo. Junija 1953 je bilo 342 članov, junija 1955 pa 377. Jeseni 1953 je bila izvedena akcija za dvig članstva, ki je prinesla 20 novih članov in 36 novih naročnikov (osnovnih šol in gimnazij) na Zgodovinski časopis. Struktura razporeditve članstva po Sloveniji, kakor smo jo navedli v zadnjem poročilu, se ni bistveno izpremenila.

Kakor v prejšnjih letih, tako je bilo tudi v tem poslovnem obdobju delovanje Zgodovinskega društva omogočeno s subvencijami in podporami. Z vsem razumevanjem za naše delo so jih dali Svet za prosveto in kulturo LRS, MLO Ljubljana, MLO Maribor, vsi okrajni ljudski odbori in vrsta mestnih ljudskih odborov, Mestna hranilnica ljubljanska, društva in združenje profesorjev in predmetnih učiteljev in še drugi. Izid VIII. letnika Zgodovinskega časopisa pa je še posebej podprl državni sekretariat za splošno upravo in pro račun. Brez teh subvencij ne bi mogli izdajati Zgodovinskega časopisa in Kronike, niti organizirati zborovanja v Ptujju ter tako številne udeležbe naših članov na kongresu v Beogradu.

Ob začetku poslovnega leta 1953/55 je znašal saldo 167.927 din. Dohodkov je bilo (s tem začetnim saldov vred) 3.070.017 din, izdatkov pa 1.363.691 din. Končni saldo znaša 1.706.327 din. To izredno zvišanje prebitka pa je le navidezno. V njem so vključeni trije večji zneski, ki je društvo le trenutno v njihovi posesti (subvencije za Zgodovinski časopis, izdajo šolskih kart in tečaj v Oteševu), tako da znaša realni prebitek 199.000 din. Veliko večino dohodkov so znašale subvencije za Zgodovinski časopis, Kroniko, udeležbo na zborovanjih in tečajih, veliko večino izdatkov pa stroški v iste namene.

Osmi občni zbor se je vršil z enoletno zamudo 26. junija 1955. Po poročilih predsednika, odbornikov in zastopnikov podružnic je dobil stari odbor razrešnico. Občni zbor je sklenil, da se obnovi oziroma na novo ustanovi sekcija za zgodovino narodnoosvobodilne borbe. Za predsednika je bil iznova izvoljen dr. Fran Zwitter, v odbor pa so bili voljeni: dr. Milko Kos, Marjan Britovšek, dr. Bogo Grafenauer, Jože Hainz, Dare Jeršek, dr. Jože Kastelic, Vasilij Melik, dr. Metod Mikuž, Božo Otorepec, Franček Saje in dr. France Škerl. V nadzorni odbor sta bila izvoljena Lojze Ude in dr. Pavle Blaznik, v razsodišče pa dr. Gregor Čremošnik, Ferdo Gestrin in Leopold Petauer.

Občni zbor je obdržal člansko naročnino za Zgodovinski časopis v znesku 550 din, članarino pa je določil na 50 din.

**Vasilij Melik**